Община Павликени
5200 гр. Павликени, бул. „Руски“ 4
Кмет: 0610/ 5 35 80, факс: 0610/ 5 26 42
www.pavlikeni.bg; e-mail: obshtina@pavlikeni.bg
pavlikeni@vestel.bg

*Изходящ № по регистър*

ОД-02-05-5241 / 28.08.2025 год.

**ЧРЕЗ**
**Д-Р ВЕНЦИСЛАВ ГЕОРГИЕВ**
**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПАВЛИКЕНИ**

**ДО**
**Г-ЖА ИВАНИЧКА БОЯНОВА**

**ГР. ПАВЛИКЕНИ**

Република България
Общински съвет
№ 150-1
28.08.2025
гр. Павликени

**Г-ЖА АНКА АТАНАСОВА**

**ГР. ПАВЛИКЕНИ**

**Относно:** Състоянието и намеренията на Община Павликени в областта на културата, опазването и съхранението на културното наследство и развитието на туризма

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АТАНАСОВА,**

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО БОЯНОВА,**

В отговор на поставените от Вас въпроси предоставям следната обобщена и детайлна информация

***1. В разпоредбите на чл. 17, ал.2, т.1 от Закона за културното наследство е посочено, че общинските съвети приемат стратегия за опазване на културното наследство на територията на съответната община в съответствие с националната стратегия по чл.12, ал.2 от ЗКН. Община Павликени има ли разработена Стратегия за опазване и развитие на културата, предвид спецификите, формирани на база история, установени традиции, географски особености, население, актуален профил на културния живот? Ако има кога е приета, актуализирана ли е, предвид динамично развиващия се социален и културен аспект?***

Община Павликени признава ключовата роля на културното наследство като ресурс за устойчиво развитие, идентичност и социално приобщаване.

Съгласно чл. 17, ал. 2, т. 1 от Закона за културното наследство (ЗКН), в правомощията на Общинския съвет е да приеме Стратегия за опазване на културното наследство на територията на община Павликени в съответствие с Националната стратегия за развитие на културата. До този момент не са правени предложения по този член от закона. Общински съвет – Павликени, освен че може

Member of CISQ Federation
RINA IQNET
CERTIFIED MANAGEMENT SYSTEM
ISO 9001 - ISO/IEC 27001

да приеме такава стратегия, ако преценява, че има нужния експертен капацитет, също така може да инициира създаването и предлагането й за изработване, обсъждане и приемане.

Към този момент единствено Националната стратегия за развитие на културата се явява нормативно задължаващ документ за Община Павликени и цялата дейност на Общинска администрация се съгласува с този документ.

Община Павликени работи в тясно сътрудничество с културните институти - читалищата, музеите, както и с училища и пенсионерски клубове, като подпомага реализирането на различни инициативи. Чрез поддържането и организирането на местни фестивали, празници, честванията, възстановки съхраняваме и поддържаме традициите и обичаите, развива се културен туризъм.

Изградена е тясна взаимовръзка и координация между институциите и е улеснено балансираното развитие между опазване и съвременно използване на културното наследство.

Липсата на формална Стратегия не означава, че Общината не се грижи за културното си наследство - напротив - всекидневно полагаме усилия за опазване и популяризиране на това наследство - с провеждането на местни празници, фестивали и честванията, извършените ремонти на църкви (в с.Караисен, гр.Павликени, с.Г. Липница, предстои в с. Лесичери, съгласуват се проекти за църквата в с.Стамболово), поддържане и почистване на военни паметници (в с. Бутово, Павликени, с. Дъскот; изпратено е мотивирано предложение за ремонт и почистване на паметниците в с. Горна Липница и с. Михалци), издигнати нови паметници в с.Недан, с.Росица, с.Димча, гр.Павликени, ремонти на читалищни сгради (в Павликени, с. Върбовка, с. Недан, с. Стамболово, с.Паскалевец, с.Дъскот), придобиване и проектиране в момента на читалищна сграда в с.Мусина, и тези усилия са искрени, автентични и ефективни.

На Античния керамичен център беше изпълнен голям проект за ревитализация и консервация на обекта, както и много дейности за социализацията му, откакто той е прехвърлен за стопанисване от Община Павликени. Наскоро завърши проектът за рехабилитация на сградата на Исторически музей – Павликени.

Провеждането на фолклорните фестивали, възстановките на ритуали и исторически събития (Богоявление, Иванови влачуги, Сирни Заговезни, Лазаровден, битките на четите на Бачо Киро и Поп Харитон, на Стефан Караджа и Хаджи Димитър, на Филип Тотю) поддържат живи традициите и жива връзката между поколенията.

Местните музеи имат ключова роля в процеса на съхраняване, представяне и предаване на културно-историческото наследство чрез множество функции и дейности - съхранение и консервация на артефакти; документиране и архивиране; образователни дейности; представяне на културното разнообразие и т.н.

Десетки публикации има в медиите и социалните мрежи - съобщения, покани, интервюта, рекламни клипове и др., свързани с популяризиране на историческото наследство на територията на цялата община.

Ежегодно читалищата и музеите организират изложби, занаятчийски работилници, презентации, с които предават нематериалното културно наследство.

Богатият културен календар създава поводи за събиране, с което се укрепват социалните връзки и чувството за принадлежност. Участието в местни събития мотивира хората да пазят и развиват наследството си. Фестивалите и честванията привличат посетители, медии, участници от други региони, чрез което културното богатство достига до по-широка аудитория.

В редица от съществуващите стратегически документи на Община Павликени са заложени дейности, които допринасят за културния живот и опазването на наследството:

- Културен календар: Общината ежегодно изготвя Културен календар, който дефинира основните направления и събития в сферата на културата, включително опазването на местни традиции и обичаи, които са част от нематериалното културно наследство.

- План за интегрирано развитие на община Павликени (ПИРО) 2021-2027 г. Това е основен стратегически документ, който определя насоките за развитие на общината за следващите седем години. Той съдържа раздели, посветени на културата, туризма и културното наследство. ПИРО интегрира различни сектори и осигурява устойчиво развитие. Опазването на културното наследство е заложено като неразделна част от общата визия за развитие.

- Програма за управление на кмета на Община Павликени за мандат 2023-2027 година.

***2. Какъв документ регламентира реда и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата с общински средства, в т.ч. и събития, включени в ежегодния Културен календар?***

Редът и условията за финансиране на инициативи в сферата на културата с общински средства, включително събитията от годишния Културен календар на Община Павликени, се регламентират от няколко основни документа:

1. **Общинският бюджет:** Това е най-важният документ, който определя финансовата рамка. В него се залагат конкретни суми за разходи в сферата на културата, както и за поддръжка на културните институции (читалища, музеи и др.). Финансирането на конкретни събития от Културния календар се извършва в рамките на утвърдения годишен бюджет на общината.

2. **Решение на Общински съвет:** Годишният Културен календар на Община Павликени се приема с решение на Общинския съвет. По този начин, след като дадено събитие е включено в календара, то получава официално одобрение и основание за финансиране, съгласно разпоредбите на общинския бюджет.

За събития, организирани от общинската администрация или общински институции, финансирането е част от техните годишни бюджети.

В допълнение, културни институти, НПО, читалища и други организации могат да получат финансиране и по линия на:

- целеви субсидии
- партньорски проекти

- кандидатстване по национални и европейски програми със съдействие на общинската администрация
- дарения
- собствени средства

***3. Има ли правилник, наредба или друг документ, който да регламентира правила на кандидатстване, допустимост, реализация, контрол и отчетност на културните събития (празници, фестивали, честванията и др.), кой и по какви критерии (конкурсен принцип) прави подбор, корекция и одобряване на предложените от кметства, читалища, музеи, учебни заведения, пенсионерски клубове и др. събития или проекти, с които да се стимулира многообразието на културния живот и активното участие на гражданите в изпълнението на общински политики в сферата на културата и по различните направления/ компоненти при спазване на принципите на равнопоставеност, максимална ефективност, значимост, публичност и контрол при разпределение на финансовите средства?***

Ежегодният културен календар се изготвя на база постъпилите предложения от кметства, пенсионерски клубове, културни и образователни организации, като посочват само значими събития и честванията на кръгли годишнини. Поради характера на тези събития, за тях не е необходима сложна процедура за кандидатстване или писане на проектно предложение. По този начин - без конкуренция, всички населени места получават финансова подкрепа, с която подпомагат дейността си по организирането на събитията - озвучаване, плакати, грамоти, хонорари на изпълнители.

Подборът се извършват от експерти в общинската администрация, които разглеждат постъпилите предложения, като се съобразяват с приоритетите на общината и възможностите ни да осигурим финансиране. За включването на всяко едно събитие в културния календар на Община Павликени вземаме предвид множество фактори, сред които са значимостта на събитието за местната общност, традиция и история на събитието, гарантирането на многообразие на културния живот, активното участие на местните жители и създаването на партньорства на местно ниво между различни институции, възможностите за привличане на публика и туристи. Отчита се за конкретното населено място наличието или липсата на стопански субекти и доколко те са съпричастни към културните прояви чрез спонсорство и друго съдействие.

Общината финансово подпомага културните събития без конкурсна процедура, защото всички събития се предлагат от местни институции, повечето събития са традиционни или с обществено значение. Събитията, които се включват в Културния календар, в болшинството си са ежегодни, отбелязват значими дати, съхраняват местни традиции и представят елементи от местното наследство; насърчават млади хора да участват в културния живот и са достъпни за широк кръг посетители; допринасят за имиджа на Общината и развитието на културния туризъм.

Наред с това Община Павликени насърчава организирането на нови инициативи.

Важно е да се отбележи, че планираното за тях финансиране е символично и покрива минимална част от разходите за цялостната организация. Контрол

върху размера на тези средства упражнява Общинският съвет при разглеждането и гласуването на Културния календар и на бюджета на общината за съответната година.

Тези събития обогатяват културния живот, а в голяма част от населените места те са и единственото събитие, което се организира. Тези празници предават знания за обичаи, носии, песни, занаяти - това е живата памет на дадено населено място и без тях местната култура рискува да се превърне в „архив“, вместо в преживяване.

Всички събития поддържат чувството за общност и принадлежност, в тях млади и възрастни участват заедно, децата учат чрез преживяване, участвайки във възстановки, пеейки песни, облечени в носии. За хората, които не могат да пътуват до големия град, тези събития са единствената форма на културен живот и с тях оживяват населените места.

Отговорността на Общината не е просто да разглежда формални писмени предложения, а активно да стимулира, подкрепя и възнаграждава онези, които поддържат културния живот жив и Общината не само трябва да ги подпомага, но и да ги възприема като стратегическа ценност, а не като разход.

Визията на Община Павликени е да насърчава и подпомага културните събития (било финансово, чрез административна и техническа помощ, чрез популяризиране в социалните мрежи, чрез включване на събитията в Културния календар), които са инициатива на местните общности. Предвид наличния капацитет в културните институти в населените места въвеждането на формална процедура чрез кандидатстване и конкурентно начало означава да бъдат отхвърлени множество местни инициативи, да демотивираме и малкото останалите културни дейци, да ги обезсърчим и да лишим някои населени места от културен живот.

Контролът и отчетността се осъществяват в рамките на дейността на съответните институции. Например, читалищата и музеите имат свои бюджети, с които организират събитията си. Отчитането на изразходваните средства става по общия ред, определен от Закона за счетоводството, и се контролира от финансовата дирекция на Общината и Сметната палата.

***4. Много програми и проекти дават възможност на общината да работи и кандидатства, не да се разчита само на предложените от администрацията средства от общинския бюджет. Община Павликени ще участва ли в откритата процедура за кандидатстване от 13.06.2025 г., а крайният срок е 13.08.2025 г до 17:30 часа, по схема за безвъзмездна помощ „Ново поколение местни политики за култура за малки общини“ в размер на 9 900 000.00 лева, като размерът за финансиране на един кандидат е от 40 000.00 лв. до 200 000.00 лв.?***

Община Павликени следи обявените приеми по програми и проекти с оглед възможността да кандидатства с конкретни проекти във всички сфери, включително и за култура.

Относно обявения прием за кандидатстване по процедура за предоставяне на средства на крайни получатели чрез подбор на предложения BG-RRP-11.022 Схема за безвъзмездна помощ „Ново поколение местни политики за култура за

малки общини“, финансирана от Механизъм за възстановяване и устойчивост чрез Национален фонд „Култура”, Община Павликени не кандидатства с проектно предложение поради следните причини:

- В бюджета на общината не е заложен Фонд „Култура“, респективно няма Правилник за работа на Фонд „Култура“ (съгласно чл.36 от ЗЗРК), одобрен от общински съвет;
- Съгласно условията за кандидатстване, по процедурата се предоставя безвъзмездно финансиране в размер от 40 000,00 до 200 000,00 лв., при задължително съфинансиране от страна на крайните получатели в размер на 25 % от безвъзмездното финансиране (пример: ако БФП е 100 000,00 лв., съфинансирането задължително е 25 000,00 лв., а общата стойност на проекта става 125 000,00 лв.);
- Срокът за изпълнение на дейностите е до 31.03.2026 г. т.е. твърде кратък, като се има предвид, че договорите за БФП ще бъдат сключени не по-рано от м. октомври 2025 г. Указано е, че разходите ще бъдат верифицирани, ако са направени след 13.06.2025 г., но при неодобрение на проектното предложение същите ще са за сметка на общината.

Условията за кандидатстване задължават кандидатът да кандидатства за дейности по ***Специфична цел 1*** - подкрепа за културни оператори, чрез които общината осъществява културните си политики (задължителна дейност, не по-малко от 80% на бюджета по проектното предложение) и ***Специфична цел 2*** - подкрепа на общинската администрация за развитие на нови културни политики и инструменти за партньорство в сферата на културното развитие. В тази връзка избора на оператор по Специфична цел 1 следва да бъде направен при спазване разпоредбите на ЗОП, което допълнително забавя изпълнението на проектните дейности.

***5. Как общинска администрация осъществява връзка и комуникация с представители на културните и др. заинтересовани институции с цел информираност? Правят ли се срещи с тях за „сверяване на часовниците“, помощ и съдействие при разработване, кандидатстване и реализиране на проекти и програми?***

Подчертавам, че читалищата са самостоятелни юридически субекти. Общините в България нямат задължение по закон да предоставят подкрепа, но Община Павликени винаги го прави като част от подкрепата си към местните културни институции. Общината винаги съдейства чрез предоставяне на административни услуги - помощ от юристи, счетоводители, проектни експерти и др. Експертите от отдел „Хуманитарни дейности“ поддържат регулярна комуникация чрез писма, имейли, тел. разговори, срещи. В доста случаи тези писма и имейли остават без отговор от отсрещната страна.

Важно е да се има предвид, че повечето национални и европейски програми са насочени към НПО и образователни институции, а читалищата не винаги отговарят на критериите за НПО, което ги поставя в конкуренция с големи НПО, които имат по-добри ресурси за писане и управление на проекти.

Липсата на административен капацитет и достатъчно квалифицирани кадри в читалищата оказва голяма трудност при подготовка на проектни предложения, да следят срокове, да изготвят бюджет, както и при последващата необходимост да управляват спечелените от тях проекти.

Повечето проекти изискват съфинансиране, а читалищата не разполагат с такъв финансов ресурс, което ги поставя в неизгодна позиция спрямо по-големи НПО още на ниво кандидатстване.

Демографските показатели не позволяват постижима устойчивост след приключване на проекта и това също поставя малките населени места в неравностойна позиция за кандидатстване.

Като добър пример за съвместна работа може да бъдат посочени поредицата от работни срещи с представители на читалищата и кметствата от всички населени места, които предхождат организирането на Празника на яйцето. Така всички населени места са включени в подготовката на най-голямото културно събитие в общината.

Общинската администрация оказва активно съдействие при провеждането на празници и събития в населените места. Това включва осигуряването на водещи за събития, оказване на помощ с озвучаване, осветление и сценично оборудване. В много случаи Администрацията предоставя методическа помощ, сценарии, както и материали и оборудване, необходимо за провеждането на събитията.

Един от най-ярките примери за експертна подкрепа е сключването на граждански договор с квалифициран музеолог - д-р Диана Митева като консултант „Културно наследство, музеи и обществени колекции“. Нейната работа е насочена към писане и разработване на проекти, събирателска дейност, организация и реализация на събития, дейности за популяризиране на наследството. Важна част от дейността й е съхранението и популяризирането на музейни сбирки в читалищата и други институции, както е видно от нейния дисертационен труд и реализирани проекти. Нейна заслуга е регистрирането на общоисторически обществени колекции в селата Михалци, Дъскот, Караисен, Вишовград и Върбовка, за която тече процедура в момента. Наред с това, д-р Митева изготви филми за културното наследство и фолклорните традиции на региона, които са достъпни онлайн. Тя участва и в организирането на много възстановки и местни фестивали.

В заключение, Общинската администрация в Павликени поддържа активна комуникация и оказва практическо съдействие на културните институции с цел успешното реализиране на културни събития и програми.

Най-важното е, че дори и с оскъдни средства, хората в населените места се обединяват около своите празници. Тези събития са повод за съвместна работа, сплотяват местните общности около общи каузи и показват, че жителите на Община Павликени милеят за българското, предавайки на поколенията традиции, любов и топлина.

**С уважение,**

**инж. Емануил Манолов**
**Кмет на община Павликени**